

SÄÄKSISÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2008

1. Yleistä

Vuosi 2008 oli säätiön **yhdeksästoista** toimintavuosi.

Työt sääksikeskuksen toiminnallisten edellytysten parantamiseksi muodostivat yhä säätiön kenttätöiden painopistealueen. Rajut talvitulvat aiheuttivat jo toisena peräkkäisenä talvena suuria ongelmia kohteen vesien sääntelyssä. Patotyömaa teetti runsaasti lähes täysin näkymätöntä lisätyötä pitkin vuotta. Ympäristökeskuksen vesi-insinöörin tarkastuskäynnillä todettiin lisäksi, että ns. ylivuotopato on suunniteltava ja rakennettava kokonaan uudelleen, jotta se täyttää kaikilta osiltaan odotettavissa olevien huipputulvien raja- ja lujuusarvot.

Säätiö sai vuoden aikana myös korkeimmalta hallinto-oikeudelta vastauksen molempiin valituksiinsa. Ikäväksemme korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt kumpaankaan hakemukseemme valituslupaa. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että jäljellä on enää valitustie EY:n tuomioistuimeen. Kokonaan eri asia on puolestaan sitten se, että ottaako tämäkään tuomioistuin asiaamme käsittelyynsä. Säätiön oman oikeusturvan takia myös tämä valitustie on kuitenkin tutkittava. Toki jäljelle jää sitten vielä eduskunnan oikeusasiamies ja oikeuskansleri, mutta kumpainkaan näistä viranomaisista ei ota kantaa asian taloudelliseen puoleen, heiltä saadaan ainoastaan lausunto asiamme hallinnollisen käsittelyn lakisäateisydestä viranomaisissa.

Kanta-Hämeen tekopesäohjelma edistyi suunnitellulla tavalla. Pesiä saatiin rakennettua kaikkiaan kymmenkunta. Monet kohteet olivat aivan elintärkeitä ikimuistoisten pesäpaikkojen saneeraustöitä. Metsähallituksen ja UPM-Kymmene kanssa on lisäksi sovittu jo noin kymmenen pesän ohjelmasta vuodelle 2009. Vuoden aikana hankittiin myös jo asianmukaiset luvat näiden pesien rakentamiseksi Metsähallituksen maille eri tasoille suojelualueille.

Säätiön merkittävimmäksi tulonlähteeksi muodostuivat sääksikeskuksen piilokojuista saatavat vuokratulot. Kojujen varaaminen tapahtui nyt ensimmäistä kertaa lähes kokonaan säätiön kotisivujen kautta. Järjestelmä osoittautui varsin toimivaksi ja aivan erityisesti ulkomaalaiset kuvaajat pääsivät nyt tekemään omat varauksensa yhtä nopeasti ja vaivattomasti kuin kotimaisetkin kuvaajat. Tästä säätiö sai myös tunnustusta monilta kuvaajilta.

Säätiön satelliittisääksi ”Pete” menehtyi valitettavasti muuttomatallaan 7.4.2008. Peten viimeiseksi olinpaikaksi määritettiin pienen Drâa-joen rantapenkki läntisessä Marokossa. Peten viimeiset jäänteet ja ehjä lähetin löydettiin likipitään neljä kuukautta linnun kuoleman jälkeen. Lähettimen löytymistä voidaan pitää pienenä ihmeenä, vaikka se löytyikin jokseenkin tarkasti viimeisen paikannuksen kohdalta. Pete sai runsaasti julkisuutta osakseen ja sen syysmuuttoa ja talvehtimista seurattiin hyvin innokkaasti eri puolilla maatamme.

2. Säätiön hallitus vuonna 2008

Säätiön hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet:

Ilmari Häkkinen; puheenjohtaja, Hämeenlinna (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Sami Lyytinen; varapuheenjohtaja, Yläne (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Arto Kalliola; jäsen, Lieto (BirdLife Suomi)

Aimo Korhonen; jäsen, Hämeenlinna (talouselämän asiantuntija)

Toni Laaksonen; jäsen, Turku (petolintututkimuksen asiantuntija, Turun yliopisto)

Alssi Niskanen; jäsen, Riihimäki (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Terho Poutanen; jäsen, Espoo (Suomen Luonnonsuojeluliitto ry)

Jukka Rahunen; jäsen, (Turku)/Tampere (talouselämän asiantuntija)

Jari Valkama; jäsen, Turku (Luonnontieteellinen keskusmuseo/Eläinmuseo)

Säätiön asiamiehenä on toiminut **Juhani Koivu** Hämeenlinnasta.

Säätiön hallituksen jäsenille ei ole maksettu palkkoja, eikä minkäänlaisia palkkioita hallitustyöskentelystä.

2.1 Työvaliokunta

Työvaliokunnassa ovat työskennelleet:

- Jukka Rahunen, puheenjohtaja (säöksikerho)
- Arto Kalliola, I sihteeri (atk)
- Aimo Korhonen, jäsen (talouselämä)
- Yrjö Kuronen, jäsen (kotisivut)
- Alssi Niskanen, jäsen (atk, materiaalien kehittäminen)
- Juhani Koivu, II sihteeri, (tekopesäohjelma)
- Harri Koskinen, jäsen (tekopesäohjelma)
- Panu Villanen, jäsen (luentomateriaalit)
- Sami Lyytinen, jäsen (kamerahankkeet)
- Hannu Vainiopekka, jäsen (kuvapalvelu)

Työvaliokunta kokoontui vuoden aikana yhteensä neljä kertaa. Lisäksi järjestettiin useita puhelin- ja sähköpostineuvotteluja, joista muutamat koskivat vain osaa työvaliokunnan jäsenistä.

2.2 Säätiön palveluksessa olleet työntekijät

Sääksikeskuksen oppaana ja huoltomiehenä työskenteli 1.4. – 30.9.2008 **Jukka Syrjänen** Tampereelta. Hänen palkkaukseensa onnistuttiin saamaan täysimääräinen työmarkkinatuki Tampereen työvoimatoimistolta.

Toisena huoltomiehenä työskenteli **Kari Pajula** Kangasalta. Hän oli komennettuna Kangasalan kunnan palkkaamana pitkäaikaistyöttömänä henkilönä tähän tehtävään 1.4. – 30.11.2008. Molemmat huoltomiehet olivat osapäiväisiä, eli tekivät lyhennettyä työpäivää.

2.3 Henkilöstö säätiön muissa tehtävissä

Säätiön tilintarkastajina toimivat Heikki Itkonen (HTM) ja Jouko Astor (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry).

Säätiön kirjanpitäjänä on toiminut FL Jaakko Ansaharju.

Säätiön kotisivuvastaavana oli Yrjö Kuronen. Tiedotustoiminnasta vastasi Terho Poutanen. Juhani Koivu hoiti asiamiehen tehtävien ohella myös säätiön rahastonhoitajan tehtävät.

Sami Lyytinen on vastannut säätiön nettikamerakokeiluista ja Harri Koskisen johdolla on toteutettu Kanta- Hämeen tekopesäohjelmaa.

3. Sääksikeskuksen keskeisimmät hankkeet vuonna 2008

3.1 Yleisötornin kuvaussiiven rakennustyö

Yleisötornin yhteyteen suunniteltiin kuvaussiipi, joka käsittää viisi uutta kuvauspaikkaa. Työt käynnistettiin keväällä ja kokonaan katettu osasto saatiin koekäyttöön jo kesäkuun alkupuolella. Yleisötornissa on nyt yhteensä kuusi eri kuvauspaikkaa. Jokaisessa kuvauspaikassa on kaksi kamerapaikkaa. Niistä toinen on varustettu ns. piilokojujalustalla ja toisessa on kamerahylly.

Uuden kuvaussiiven toivotaan vastedes palvelevan sellaisia kuvausvieraita, joilla ei ole ollut mahdollisuutta varata itselleen piilokojua etukäteen. Kohteen rakentamiseen saatiin Kangasalan Matkailurenkaalta 1.100 euron matkailuapuraha. Lisäsiipi rakennettiin lähes kokonaan talkootyönä. Kuvaussiiven lopputarkastus pidetään kevättalvella 2009.

3.2 Uusi piilokoju sääksialtaan rantapenkalle ja toinen altaiden kannakselle

Sääksialtaan rantaan rakennettiin uusi piilokellari. Tässä uudessa piilokojussa on kolme kamerapaikkaa. Vuodepaikkoja on kaksi. Koju on sähköistetty, joten kuvaajat pystyvät tarvittaessa lataamaan esimerkiksi kameroidensa akut kojusta poistumatta.

Tämän uuden kojun paikalta poistettu vanha pikkukoju saneerattiin korottamalla se niin korkeaksi, että kuvaaja pystyy työskentelemään seisaaltaan. Koju on tarkoitettu yhdelle kuvaajalle. Se on nyt sijoitettuna lintujen nousuradan alle kala-altaiden väliselle kannakselle.

3.3 Ulkovaraston rakennustyö

Sääksikeskuksen pihamaalle rakennettiin syksyn aikana uusi ulkovarasto. Varasto sijaitsee savustamon takana. Tällä rakennuksella korvattiin vanha pieni varastokoppi, joka oli jo niin heikkokuntoinen, että se jouduttiin hävittämään. Tämän varastorakennuksen pihanpuoleiseen pätyyn rakennettiin katos, jonne sijoitetaan kohteen jäteastiat (3 kpl). Rakennus on kooltaan 21 m².

Rakennuksen vesikattoon asennetaan vielä keväällä 2009 pintamateriaaliksi punainen palahuopakate ja varasto maalataan muiden rakennusten mukaisesti keltaiseksi.

3.4 Huoltorakennuksessa sattuneen vesivahingon korjaustyö

Keväällä sattui huoltorakennuksessa ikävä viemärin tulvimisesta johtunut vesivahinko. Eräs kreikkalainen kuvaaja oli ilmeisesti erehdyksessä mättänyt WC-pytyyn nipun käsipyhkeitä, mikä johti putkiston tukkeutumiseen.

Vahinko johti laajahkoihin kuivaus- ja saneeraustöihin, jotka ovat viimeistelyn osalta yhä kesken (mm. alapohjasta puuttuu rossipermanon levyjen tukilaudat).

Rakennus oli täysarvovakuutettu vakuutusyhtiö Pohjantähdessä. Näin ollen vahingonkorvaus piti hoitua siten, että säätiö olisi joutunut maksamaan korjaustöistä vain vakuutusehdoissa sovitun 400 euron omavastuun, mutta korvausasia saikin säätiölle täytenä yllätyksenä varsin kyseenalaisen tulkinnan vakuutusyhtiön taholta. Säätiö joutui riitaannuttamaan asian ja saikin jo takaisin liikaa perittyä omavastuuosuutta 1.100 euroa. Loppuosalta asia vietiin vakuutuslautakuntaan, jonka päätös on odotettavissa kesällä 2009.

3.5 Ylijuoksutuspato

Syksyllä 2007 suurella työllä rakennettu ylijuoksutuspato jouduttiin osin purkamaan. Padon puurakenteet eivät kaikilta osiltaan täyttäneet ennätystulvien vaatimaa moninkertaista mitoitusta. Suunnittelussa oli käytetty vanhan padon mitta-arvoja, jotka osoittautuivat liian heppoisiksi. Puurakenteet korvattiin nyt tilapäisesti kivimassalla. Kevättalven aikana tulee kohteelle insinööri Raimo Nissinen, jonka kanssa tehdään uudet laskelmat ja suunnitelmat padon rakenteista.

3.6 Sääksikeskuksen muut työkohteet

Keväällä rakennettiin Orivedentien varrelle uusi vesihuoltolinja Keson vesiosuuskunnan toimenpitein. Putkilinjan kaivutyö Wääksynjoen alituksessa aiheutti massiivisen sedimenttipulssin, joka johti kriisitilanteen syntymiseen Pohtiolammen kala-altailla. Työssä rikottiin törkeästi työmaan ympäristöluvan määräyksiä. Vahinko johti noin neljän vuorokauden mittaiseen hätätyön jaksoon sääksikeskuksessa, jotta uhkaava katastrofi saatiin vältettyä.

Syksyllä rakennettiin uusi ”saukkoaita” sääksikalojen varastoaltille. Se varustettiin sähköpaimenella. Aluksi saukot näyttivätkin karttavan ”sähköaitaa”, mutta lumien tultua ne varsin nopeasti etsivät mitä kummallisimpia kulkureittejä aitauksen sisäpuolelle. Kokeilua jatketaan vuoden 2009 syksyllä. Saimme vastikään saukkotutkija Risto Sulkavalta eräitä uusia neuvoja aitauksen rakenteesta.

3.7 Sääksikeskuksen eri työkohteille saatu talkootyön tuki

Lähes kaikki em. työkohteissa tehdyt käytännön työt toteutettiin pyyteettömänä talkootyönä.

Talkootyöhön osallistui seuraavat henkilöt:

- Veikko Haake	14 (sähkötyöt, pihamaan siivous)
- Harri Salo	24 (kuvaussiiven rakentaminen)
- Jouko Alhainen	26 (hätätyö Wääksynjoella)
- Jouko Alhainen	29 (kuvaussiipi + ulkovaraston runko)
- Petri Uronen	8 (piilokoju, kuljetukset)
- Pekka Kekki	28 (piilokojun runko + kuljetukset)
- Ilpo Painilainen	11 (putkityöt, kuljetukset)
- Jukka Syrjänen	6 (saukkoaita)
- Juhani Koivu	781 (kaikki kohteet)
Talkootunnit yhteensä	927

3.8 Sääksikeskuksen toiminta

Sääksikeskuksen kävijämäärässä lienee tapahtunut jonkin verran laskua edelliseen kesään verrattuna. Kävijämäärä jäi alle 10.000 hengen.

Kevään toiminta käynnistyi perinteisellä Tornien taisto –tapahtumalla. Lintupäivä houkutteli paikalle kuitenkin vain vaatimattomasti noin 50 kävijää.

Piilokojujen vuokraustoiminta onnistui erinomaisen hyvin. Erityisesti elokuun kysyntä ylitti moninkertaisesti sen, kuin mitä kuvaajille pystyttiin tarjoamaan piilokojupaikkoja. Uusi kuvaussiipi osoittautui toimivaksi.

Kangasalan Matkailurenkaan järjestämät ”Lasten löytöretki” -päivät (2. – 6.7.) osoittautuivat nyt todelliseksi menestykseksi. Päivien toiminta-ajatuksen mukaisesti järjestetään Kangasalan eri matkailukohteilla johdettuja toiminnallisia tutustumiskierroksia koko toimintaviikon ajan. Vieraat löysivät nyt tiensä myös Pohtiolammelle. Viikon aikana kohteella kävi noin 450 vierailijaa. Kaikki tilaisuudet johti Jouko Alhainen. Saimme jälkikäteen hyvää palautetta Pohtiolammen luontopolkukierroksista.

Työnimellä ”Sääksen aamu” - ja ”Sääksen ilta” -tapahtumia järjestettiin yhteensä kuusi. Viidessä tapahtumassa oppaana toimi Juhani Koivu ja yhdessä Panu Villanen.

Brittiläinen luontokuvaaja Brian Matthews ripusti 27.8. sääksiaiheisen kuvanäyttelynsä sääksikeskukseen. Näyttely käsittää 17 työtä, joista suurin osa on kuvattu aikaisempina vuosina Pohtiolammella.

Taigabird Oy on harjoittanut edelleen sopimuksen mukaisesti kahvila- ja luontomatkailetoimintaa Pohtiolammella.

4. Säätiön osallistuminen erilaisiin linnustonsuojelu- ja tutkimushankkeisiin

4.1 Satelliittisääksi Pete

Kesällä 2007 Lempäälän ja Kangasalan rajalla satelliittilähettimellä varustetun ja Peteksi ristityn sääksen talvehtimista ja hyvin alkanutta kevätmuuttoa seurattiin innokkaasti netin välityksellä eri puolilla Suomea. Säätiön asiamies sai vastaanottaa kymmeniä puhelinsoittoja, joissa tivattiin lisätietoja Peten edesottamuksista.

Valitettavasti Peten matka katkesi lopullisesti 7.4.2008 Marokon Drâa-joelle. Sääksi ajautui aluksi mahdollisesti myrskyn heittämänä 14 kilometriä avomerelle ja päästyään takaisin mantereelle se ilmeisesti perin väsyneenä joutui vuorikotkan tahi jonkin muun pedon saaliiksi. Tämä on kuitenkin vain hyvä arvaus linnun todellisesta kuolinsyystä. Se perustuu ainoastaan säätilan dokumentteihin ja paikallisten tutkijoiden jälkikäteen esittämiin arveluihin.

Arto Kalliolan käynnistämän sinnikkään ja etätyönä toteuttaman jäljityshankkeen tuloksena Peten jäännökset löytyivät kuin löytyivätkin Drâa-joen kuivuneelta rantapenkältä 23.7.2008. Jäljellä oli enää muutama puhtaaksi kaluttu luu, joitakin sulkia ja lähetin! BirdLifen hienosti toiminut yhteistyö ansaitsee kyllä tämän hankkeen kohdalla säätiön täyden tunnustuksen.

Löytöä voidaan pitää pienenä sensaationa, koska aikaa kuolinhetken ja jäänteiden löytymisen välillä on peräti lähes neljä kuukautta. Tätä kirjoitettaessa lähetin on jo korjattavana Microwaven tehtaalla. Lähetin todettiin täysin ehjäksi, siihen joudutaan vaihtamaan vain uudet akut.

Tätä tutkimushanketta toteutettiin yhteistyössä Luonnontieteellisen keskusmuseon ja UPM-Kymmene kanssa.

4.2 Pohtiolammen sääksipopulaation seurantatyön käynnistäminen

Timo-Antti Karevaara keräsi Pohtiolammelta kesinä 1995 – 1997 aineiston pro gradu –tutkielmaansa varten. Tämän jälkeen Pohtiolammella ei ole jatkuvien rakennustöiden aiheuttaman työpaineen takia ennätetty lainkaan kerätä **johdonmukaisesti** ja tyhjentävästi talteen aineistoja sääksien esiintymisestä tällä saalistusalueella. Toki vuosien mittaan on altailla otettu eri tarkoituksia varten kiinni kymmenkunta lintua, mutta esimerkiksi renkaiden luku on jäänyt lähes kokonaan vain muutamien kuvaajien ”sattumalaukausten” varaan. Näin siitäkkin huolimatta, että juuri tältä kohteelta saataisiin sinnikkäällä työllä kerättyä suhteellisen helposti talteen sellaista tietopääomaa lajin saalistuskäyttämisen, minkä kerääminen muualta on täysin epätoivoinen tehtävä. Esimerkiksi digikuvaus mahdollistaa renkaiden luvun aivan toisella tapaa, kuin mitä oli filmikaudella asianlaita.

Vuoden 2008 kesäkaudella Hannu Vainiopekka ja Janne Ignatius kuvasivat ansiokkaasti yhteensä 21:n sääksen renkaat. Ingnatiuksen aineisto on vielä kokonaan analysoimatta, joten siinä on varmasti kuvattuina myös samoja yksilöitä, kuin Hannu Vainiopekan aineistossakin, mutta tämä on kuitenkin kaikkiaan erinomainen alku tärkeälle seurantatyölle.

4.3 Tekopesäohjelma

Säätiö tehosti tekopesäohjelman toteuttamista vuoden 2008 aikana. Yhteensä rakennettiin yhdeksän uutta pesää ja peruskorjattiin kolme. Lisäksi valmisteltiin vuoden 2009 pesäohjelmaa siten, että varmennettiin maastotiedusteluihin useita potentiaalisia pesäpaikkoja rakentamista varten. Metsähallitus on jo myöntänyt luvat mm. seitsemälle uudelle pesälle, jotka rakennetaan eri tasoille suojelualueille Kanta-Hämeessä. Yksityismaille etsittiin maastotiedusteluihin pari uutta pesäpaikkaa. Myös niihin on jo valmiiksi hankittuina asianmukaiset luvat maanomistajilta.

Pesäohjelman kenttätöiden tehostettu jatkaminen tuli ylipäättään mahdolliseksi, kun huippukiipeilijänä tunnettu Harri Koskinen lupautui pesäohjelman vastuuhenkilöksi.

Pesätalkoisiin ovat säätiöstä osallistuneet lähinnä Harri Koskinen ja Juhani Koivu. Apuhenkilöstöä on käytetty sattumanvaraisesti: mukana lienee ollut kymmenkunta eri henkilöä. Miestyötunteja on karttunut kaikkiaan noin 300. Koska Harri Koskinen asuu Mäntsälässä ja pesät tehdään pääsääntöisesti Kanta-Hämeeseen ja osin Pirkanmaalle, karttuu hänelle kohtuuttoman paljon ajokilometrejä jo toiminta-alueelle siirtymisissä. Tästä syystä Martta Helvi Toivosen rahasto (Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys) myönsi säätiön puoltamana hänelle pienen apurahan, jolla on saatu katettua suurin osa hänen matkakustannuksistaan.

4.4 Nettikamera Janakkalan Leppilammella

Säätiön oma nettikamera viritettiin sääksenpesälle Janakkalan Leppilammelle 5.4.2008. Tavoitteena oli saada käytännön kokemuksia kamerajärjestelmän soveltuvuudesta ja toimivuudesta sääksen koko pesintäkauden kattavana seurantajärjestelmänä. Ympäri vuorokautinen kameraseurantahan mahdollistaa tutkijoita kiinnostavien lajin pesintään liittyvien monien avointen kysymysten ratkaisun, kun luotettava aineisto voidaan kaikessa rauhassa purkaa jälkikäteen. Hyvänä esimerkkinä tästä ovat sääksien ravintoon liittyvät monet mielenkiintoiset kysymykset, joihin vastauksien etsiminen muilla keinoin on lähes mahdotonta. Uusi langaton laajakaista ei kuitenkaan vielä ole kaikilta osiltaan tähän sovellukseen aivan ongelmaton.

Valitettavasti pesintä tuhoutui kesä-/heinäkuun vaihteen tienoilla, joten koko loppukesän aineisto jäi saamatta. Kokeilu nosti esille myös monia teknisiä ongelmia, joista vähäisin ei ollut suinkaan kenttäpäässä, vaan palvelinyksikön sovelluksissa. Kamerahankkeessahan sovellettiin nyt ensi kertaa langattoman laajakaistan palveluja, joten tällaiset laitteiston ”lastentaudit” olivat sinänsä ymmärrettäviä, jos kohta aina kiusallisia.

Nettikamerahankkeen johtajana toimi Sami Lyytinen. Kamera on nyt talvikauden 2008/2009 ollut sijoitettuna Suurisuoan kotkahaaskalle, josta on saatu paljon arvokasta tietoa mm. akkukapasiteettiin liittyvistä kysymyksistä. Maaliskuussa kamera on tarkoitus virittää uudelleen jollekin sopivaksi katsotulle sääksenpesälle. Hankkeen rahoittajana on ollut UPM-Kymmene.

5. Sääksikerho

Sääksikerhon kerhomestarina ja toiminnan vetäjänä on toiminut Jukka Rahunen. Kerhon jäsenmäärä oli vuoden lopussa 94. Kerhohan toimii pääsääntöisesti siten, että jäsenistöön ollaan yhteydessä säätiön kotisivujen kautta ja sähköpostitse. Varsinaisia kokouksia kerho ei järjestä. Kerhotiedotteita julkaistiin kaksi.

Kerhon merkittävin toiminnallinen tapahtuma oli sääksiaiheinen valokuvauskilpailu. Sen järjesti Hannu Vainiopekka. Kisaan osallistui kuusi eri kuvaajaa yhteensä 14 eri otoksella. Kilpailukuvien ottopaikaksi oli määriteltä Pohtiolampi. Mukana oli varsin korkeatasoisia töitä. Sarjan 1 voitti Jussi Lipponen ja sarjan 2 Sari Viren. Kisaan osallistuneet kuvat jäivät säätiön käyttöön.

6. Kokoukset

Säätiön vuosikokous järjestettiin Aulankokeskuksessa 22.2.2008. Hallituksella ei ollut muita kokouksia.

Säätiön työvaliokunta kokoontui kaikkiaan viisi kertaa.

- Aulankokeskus 2.2.2008
- Aulankokeskus 22.2.2008
- Pohtiolampi 25.4.2008
- Pohtiolampi 12.9.2008 ja
- Pohtiolampi 8.11.2008

Lisäksi työvaliokunta on pitänyt eri hankkeiden valmistelun yhteydessä useita puhelin- ja sähköpostikokouksia. Näistä palavereista ei kuitenkaan ole pidetty pöytäkirjoja.

7. Säätiön myöntämät apurahat vuonna 2008

Säätiö myönsi kokouksessaan 22.2.2008 seuraavat apurahat:

1) Harri Koskinen, Mäntsälä Työryhmä: Sami Lyytinen, Harri Koskinen, Ilpo Painilainen, Tero Niskanen ja Tuomo Ollila ”Sodankylän, Inarin ja Utsjoen sääksi-projektin kenttätyöt”	1.000,00
2) Tomi Hakkari, Vihtavuori ”Sääksen tekopesäverkoston luominen lounaiseen Keski-Suomeen	300,00
3) Pertti Koskimies, kirkkonummi ”Kaakkois-Suomen sääksi-projektin kenttätyöt”	300,00
4) Teemu Honkanen, Turku ”Anttolan ja Ristiinan kuntien tekopesäverkoston saneeraus ja edelleen kehittäminen”	400,00
5) Annaleena Kuronen, Tuusula Tunnustusapuraha käännöstyöstä Apurahat yhteensä	<u>300,00</u> 2.300,00

8. Säätiön kotisivut

Kokonaan uudistetut kotisivut vakiinnuttivat asemansa säätiön tärkeimpänä tiedotuskanavana. Keskeinen osa sivuista julkaistiin nyt myös ensimmäistä kertaa englanninkielisinä. Uusitut sivut avattiin yleisölle 20.3.2008.

Sivuille kirjautui vuoden aikana yhteensä 11 600 käyntiä. Ja sivuilla vieraili yhteensä 6159 yksilöityä kävijää. Sivujen näyttökertoja karttui kaikkiaan 40 225 kappaletta. Käyntejä oli yhteensä 52 eri maasta.

Sivujen erinomainen käyttöarvo korostuu piilokojujen varausjärjestelmän toteutuksessa. Pienellä kehittelyllä siitä saadaan varmasti vielä entistäkin toimivampi. Kuvaajat ovat antaneet varauksettoman tunnustuksensa tästä sovelluksesta.

Kotisivujen kehittelystä ja päivittämisestä on vastannut **Yrjö Kuronen**. Arto Kalliola on antanut tarvittavaa ammattiapua nettisivujen visuaalisen problematiikan ratkaisuihin. Talkootyötä kotisivujen valmistelussa on karttunut kaikkiaan kunnioitettavat 570 tuntia.

9. Tiedotustoiminta, retket, luennot ja yleisötilaisuudet

9.1 Tiedottaminen

Säätiön tiedotustoiminnasta vastasi aikaisempien vuosien tapaan **Terho Poutanen**.

Säätiön omia tiedotteita julkaistiin kaikkiaan alun toistakymmentä. Lisäksi lehdistölle annettiin useita haastattelutietoja, jotka koskivat erityisesti satelliittisääksi Peteä, mutta myös monet muut sääkseen liittyvät kysymykset nousivat esiin. Tiedotteet ylittivät varsin hyvin uutiskynnyksen, joten sääksiuutisia julkaistiin eri sanomalehdissä varsin kiitettävästi eri puolilla Suomea.

Helsingin Sanomat julkaisi näyttävän artikkelin sääksikeskuksesta. Juttu tehtiin 22.7. Toimittajana oli Riitta Saarinen ja kuvaajana Antti Saraja.

MTV-3 teki pienen uutispätkän sääksikeskuksesta. Toimittajana jutussa oli Mika Tommola ja se tehtiin 23.4.2008.

Radio Hämeessä ja Tampereen radiossa oli vuoden aikana useita pikku-uutisia säätiön eri hankkeista. Radio Häme järjesti 18.6. ”Vesillä” -päivän. Radiovene purjehti koko päivän Vanajanselällä ja päivän aikana tehtiin lukuisia tietoiskuja eri luontokohteista. Purjehdus suuntautui mm. kahdelle sääksen rantapesälle, joista molemmista tehtiin pienet suojeluhenkiset tietoiskut. Säätiötä purjehduksella edusti Juhani Koivu.

Sääksikeskus oli mukana myös Kangasalan matkailuesitteessä 2008.

9.2 Luennot ja yleisötilaisuudet

Sääksen suojelutyötä ja satelliittisääksiemme vaiheita valottavia luentotilaisuuksia järjestettiin seuraavasti:

- 7.4. Kangasalan ja Vesilahden Lions-klubit, Mobilia; kuulijoita noin 80, Juhani Koivu
- 15.4. Kanta-Hämeen Meniere-yhdistys ry.; kuulijoita noin 50, Juhani Koivu
- 18.4. Suomen Latu ry Kangasalan osasto; kuulijoita 31, Juhani Koivu

Sääksikeskuksessa järjestetyt tilaisuudet: katso **kohta 3.8**.

- säätiö on osallistunut aikaisempien vuosien tapaan Retulan Ylikartanon luonto-osion kenttätöihin: mm. talviruokinta

9.3 Valmistettu info- ja myyntimateriaali

- tulitikkurasia ”Pete”, pöytärasia 3000 kpl
- sääksiaiheisia postikortteja 10 erilaista, Paletti Oy
- sääksiaiheisia T-Paitoja 100 kpl

10. Säätiön saamat lahjoitukset

10.1 Materiaalilahjoitukset ja säätiön saama vastaava tuki

Rehurasio Oy

- 1500 kg kalarehua (arvo noin 1.500 €), yhteyshenkilönä Jukka Rahunen

Saarioinen Oy, Kymppi-Maukkaat Oy, Marli Oy , Oy Lunden Ab Jalostaja

- Tornien taisto -tapahtumaan erä hernekeittoa, makkaraa, pakasteita, mehua ja sinappia, myyntituotto noin 300 €
- yhteyshenkilönä Jukka Rahunen

Wääksyn kartano

- erä puutavaraa yleisötornin kuvaussiiven rakennustyöhön
- erä soraa ja kiviainesta pato- ja tietyömaille
- saadun tuen arvo yhteensä noin 1100 € yhteyshenkilönä Juhani Koivu

Pekka Kekki

- 2 kpl piilokojujalustoja, arvo 100 € yhteyshenkilönä Juhani Koivu

Juhani Koivu

- erä työkaluja sääksikeskukseen, arvo noin 100 €

Katepal Oy

- erä kattohuopaa, uuden piilokojun vesieristys + varastorakennuksen pohjakate, arvo noin 700 euroa, yhteyshenkilönä Juhani Koivu

10.2 Rahalliset lahjoitukset ja muut avustukset (katso myös kohta 11.1)

Hannu Vainiopekka

- 50 € kuvapalkkioita ohjattu säätiölle

Harri Koskinen

- 156,80, työpalkkioita ohjattu säätiölle

Juhani Koivu

- 184,40 + 255,00 + 59,84 työpalkkioita ohjattu säätiölle
- 1.242,00, Kesälahden Maansiirto Oy:ltä saatu palkka, jonka säätiön asiamies lahjoittaa nyt lopullisesti säätiölle (2006)
- 50 € kuvapalkkio; 40 € linnunruokaa (Harri Salo ja Juhani Koivu)

Kangasalan Matkailurengas ry

- yleisötornin kuvaussiiven rakennustyöhön 1.100 € yhteyshenkilönä Juhani Koivu

10.3 Hallituksen ja työvaliokunnan jäsenten matka- ym. kulut

Hallituksen ja työvaliokunnan jäsenet ovat yhä pyyteettömään tapansa lahjoittaneet säätiölle mm. kaikki säätiön eri hankkeiden yhteydessä heille syntyneet matkakustannukset. Tällaisia matkoja ovat olleet esimerkiksi työ-, kokous-, luento-, pesäpaikkojen tiedustelu-, materiaalien kuljetus- ja neuvottelumatkat.

Kysymyksessä on varsin mittava tuki säätiölle, sillä oman auton käytöstä vuoden 2008 aikana on säätiön omalle henkilöstölle ja säätiötä esimerkiksi materiaalien kuljetuksissa tukeneille henkilöille karttunut kiistatta yli 25.000 ajokilometriä.

Hallituksen jäsenet ovat vanhaan tapaan yhä edelleen lahjoittaneet myös suurimman osan heille säätiön töistä aiheutuneista sekalaisista pienkustannuksista, kuten tulostimien musteet, paperit, CD-levykkeet, osan postimaksuista, sääksikeskuksen vieraiden ja talkoolaisten kahvitukset jne. suoraan säätiölle.

Säätiö kiittää kaikkia työnsä tukijoita. Vain tällainen pyyteetön tuki on ylipäätään tehnyt mahdolliseksi säätiön eri toimintojen ylläpitämisen nykyisessä laajuudessaan.

11. Merkkipäivät, edustukset ja huomionsoitukset

11.1 Erilaiset merkkipäivät ja tunnustukset

- Kangasalan kunnan kehittämispäällikkö **Erkki Ottelan** eläkkeelle siirtymiskahvit Pohtiolammella 29.5.2008; säätiön kunniakirja n:o 7 ja Dick Forsmanin ”Lentävä sääksi” -grafiikka, säätiötä tilaisuudessa edustivat Juhani Koivu ja Jouko Alhainen
- **Ilpo Painilainen** 27.6.2008 60v. säätiön toiminnan pitkäaikaista tukijaa muistettiin sääksitaululla, säätiötä edusti Juhani Koivu
- **Jukka-Pekka Leskinen** palkittiin 8.7.2008 BirdLife Suomen Pro Avibus -levykkeellä n:o 1 pitkäaikaisista ansioistaan säätiön työn pyyteettömänä tukijana; BirdLife Suomea tilaisuudessa edusti Arto Kalliola ja Sääksisäätiötä edustivat Juhani Lokki ja Juhani Koivu
- **Helmi-Irene Saurola 70 v.**; säätiö muisti pitkäaikaista työnsä tukijaa ojentamalla hänelle Heikki Eklöfin sääksiaiheisen taulun, taulu luovutettiin 16.8.2008, säätiötä tilaisuudessa edusti Juhani Koivu
- **Jukka Haapala 60 v.** 6.12.2008; säätiön lahjana hänelle annettiin Dick Forsmanin sääksitaulu, säätiötä edusti Juhani Koivu
- **Pertti Saurola 70 v.** 10.12.2008; säätiö järjesti lahjakeräyksen, jonka tuotto oli noin 4.500 €, summasta noin 2.500 € käytetään kuitenkin lahjalaiturin hankintaan, lahjakirjan luovutti Juhani Koivu
- säätiön pitkäaikainen tukija, **Pekka Kekki** siunattiin haudan lepoon Janakkalan kirkkomaalla 18.10.2008, säätiötä tilaisuudessa edusti Sami Lyytinen, säätiö muisti tukijaansa adressilla

11.2 Muut edustukset

- säätiön asiamies on edustanut säätiötä H-SLY:ssä ja Retulan Ylikartano – hankkeessa
- säätiön asiamies on edustanut säätiötä Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 4:n hallituksessa varajäsenenä vuonna 2008

- Alssi Niskanen on edustanut säätiötä Kanta-Hämeen lintutieteellisessä yhdistyksessä (säätiön perustajayhteisö)

12. Annetut lausunnot

Lausunto Kangasalan Vesijärven Uittamonsaaren mahdollisen rakennushankkeen vaikutuksista sääksien pesintään itse saarella ja Uittamon salmen rantapesässä. Lausunto annettiin Pirkanmaan ympäristökeskukselle 13.2.2008. Maastokäynnit teki ja lausunnon kirjoitti Juhani Koivu.

Lausunto Anjalankosken Vehkaojansuon kuivatushankkeen mahdollisista vaikutuksista sääksen pesintään suolla ja suon reunametsässä; Kaakkois-Suomen ympäristökeskus ja VAPO 15.5.2008. Maastokäynnin suorittivat Harri Koskinen ja Juhani Koivu. Lausunnon kirjoitti säätiön asiamies.

13. Säätiön kiinteä omaisuus ja asunto-osakkeet

13.1 Sääksikeskus

Sääksikeskus käsitti vuoden 2008 lopussa seuraavat rakennukset ja rakennelmat:

- Sarsan opastuskeskus ja sääksikeskus (päärakennus)
- huolto- ja toimistorakennus
- sääksitorni pitkospuineen (ns. yleisötorni); torniin rakennettiin uusi kuvaajille tarkoitettu erkkeriosasto kesällä 2008
- huoltosilta
- 5 kuvaus- ja tarkkailukojua
- 1 kuvaustorni
- lasten leikkikenttä laitteineen
- 2 varastokoppia
- 1 uusi ulkovarasto lähes valmiina (syksy 2008)

Kaikki rakennukset ja rakennelmat sijaitsevat Wääksyn kartanon omistamalla maalla, joka on vuokrattu säätiölle.

13.2 Asunto-osakkeet

Vuoden alussa säätiö omisti yksiöt osoitteissa Hämeentie 4 B 24 ja Ruutikellarintie 1 A 7. Hämeentie 4:ssä sijaitseva yksiö on ollut vuokrattuna koko vuoden ajan.

Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 4:ssä tehty laaja putki-, sähkö- ja hissiremontti valmistui joulukuulla 2008. Säätiölle aiheutui remontista 20.768,50 euron kuluerä. Velka maksetaan pois säätiön hallituksen päätöksellä kertasuorituksena maaliskuun lopulla 2009.

Ruutikellarintie 1 A 7 yksiö myytiin säätiön vuosikokouksen (2008) päätöksellä Matti Koskelalle. Kauppahinta oli 45.000 euroa. Kauppa tehtiin 7.3.2008. Kaupasta saadut varat talletettiin vuoden määräaikaiselle talletustilille Hämeenlinnan Nordeaan. Talletuksen korko on 4,40 %. Talletus vapautuu 13.3.2009. Tästä säätiön pääomasta maksetaan pois Hämeentie 4:n remonttilaina, joten jäljelle jää jälleen sijoitettavaksi 26.211,50.

Tosin velan maaliskuun mahdollinen korkomeno voi pienentää tätä summaa noin 120 euroa (tätä kirjoitettaessa taloyhtiö selvittää vielä maaliskuun lainajärjestelyjä korkomenojen osalta).

14. Säätiön taloudellinen tila ja arvio säätiön talouden todennäköisestä tulevasta kehityksestä

14.1 Säätiön talouden tunnuslukuja

Säätiöllä on tällä hetkellä velkaa 20.768,50 € Ottaen huomioon säätiön vuosittaiset tulot, tämä velkamäärä on varsin suuri.

Varoja säätiöllä oli vuoden päättyessä eri pankkien käyttötileillä yhteensä noin	19.500 €	
Tämän lisäksi oli <u>pääomana</u> talletettuna em. asuntokaupasta saatu rahaerä	<u>45.000 €</u>	64.500 €
Odotettavissa olevia menoja vuoden alkupuolella		
Remonttivelka		-21.000 €
Pohtiolammen maapohjan vuokra		-2.000 €
Saurolan laiturin (sovittu lahjoituskeräyksen yhteydessä)		-2.500 €
Ulkovaraston materiaalit		-1.000 €
Apurahat		-2.500 €
Kalahankinta		<u>-1.800 €</u>
Arvio säätiön taloudellisesta tilanteesta 1.6.2009		33.700 €

Tilanne on sikäli äärimmäisen huono, että tällä järjestelyllä joudutaan ”syömään” säätiön pääomasta lähes puolet toisen asunto-osakkeen myynnistä saaduista varoista. Kun laskelman 33.700 euron summasta otetaan pois tuo määräaikaistalletuksesta jäljelle jäävä ja uudelleen sijoitettava pääomaerä, merkitsee se sitä, että säätiön käyttövarat putoavat alle 10.000 euron, mikä on jo todella huolestuttavan alhainen kassavaranto.

Toki on muistettava, että tilanne kohentuu kesän aikana jonkin verran, kun piilokojujen vuokramaksuja alkaa tulla sisään kassavirtaan. Laskelma on vain suuntaa antava, siitä puuttuvat esimerkiksi kaikki hallintomenot ja mahdolliset tuotehankinnat. Onneksi uusia investointeja ei juurikaan ole nyt näköpiirissä, kun ulkovarasto saadaan valmiiksi huhti-/toukokuun aikana.

Kokonaan omalukunsa on kuitenkin ylivuotopadon uusintatyö, mutta sen kustannusarviosta ei tässä vaiheessa voida esittää edes huonoa arvausta. Kyseessä tulee kuitenkin olemaan säätiön resurssien mukaan arvioiden jättäjäinvestointi, johon tarvittaneen ilman muuta ulkopuolista rahoitustukea.

Nyt, jos koskaan, näkyy säätiön taloutta rasittavana EU-hankkeeltame törkeästi leikattu 20 %:n korvausosuus ja vielä sanktioina määrättyjen lisätöiden aiheuttamat kustannukset, jotka yhteisvaikutukseltaan ovat noin 15.000 euroa. On todella valitettavaa, että korkein hallinto-oikeus ei antanut valituslupaa asiassamme. Toki jäljellä on vielä mahdollisuus valittaa EY:n tuomioistuimeen, mutta valitustie sitä kautta on armottoman pitkä ja kivinen.

14.2 Arvio säätiön talouden todennäköisestä kehittämisestä lähivuosina

Maailman laajuinen lama ei ole omiaan helpottamaan pienen säätiön talouden nostamista vankalle pohjalle. Esimerkiksi pientenkin lahjoitusten saanti tällaisina talouden vaikeina aikoina on todella vaikeata.

Säätiön parhaaksi tulonlähteeksi on nyt muodostunut sääksikeskuksen piilokojujen vuokrauksesta saatavat tulot. On odotettavissa, että tällaisia vuokratuloja saadaan vastedeskin keskimäärin noin 8.000 euroa/kesä. Tästä summasta menee kuitenkin noin puolet kalojen hankintaan ja altaiden erilaisiin ylläpitokuluihin. Joten säätiön käyttövaroiksi näistä tuloista jää vain noin 4.000 euroa.

Hämeentie 4:n vuokratulot menevät seuraavan parinkymmenen vuoden ajan putkiremontista aiheutuneen velan maksuun. Todellisia käyttövaroja ei siis tämän asunnon vuokratuloista ole odotettavissa vuosikausiin.

Sponsoritukea toivotaan yhä saatavan ainakin esimerkiksi lajin satelliittiseurantahankkeelle ja tekopesäohjelmalle.

Edellisten vuosien tapaan säätiön toiminta on kuitenkin mitoitettava kokonaisvaltaisesti budjetille, jonka loppusumma asettuu 10.000 euron tuntumaan. Hallituksen on priorisoitava hyvin tarkasti ne suojele- ja tutkimustyöt, joita tulevina vuosina ylipäättään tuetaan esimerkiksi apurahoin tai selvinä kulukorvauksina.

Säätiön todellinen panos linnustonsuojelun kentässä on kuitenkin sikäli poikkeuksellinen, että se pystyy rajaamaan tuettavat suojelehankeet koskemaan vain yhtä ainoata lintulajia. Näin jo suhteellisen pienelläkin taloudellisella tuella voidaan merkittävästi edesauttaa monia kenttätöitä tekeviä lintuharrastajia heidän omilla vastuualueillaan. Lisäksi on kuitenkin syytä lopuksi muistuttaa, että säätiö on kolmannen sektorin toimijana ja aatteellisena vapaaehtoisjärjestönä parhaimmillaankin vain julkisen hallinnon tukena sääksiemme suojelelutyön vaativalla kentällä.

Säätiön puheenjohtaja

Ilmari Häkkinen

Säätiön asiamies

Juhani Koivu